

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/16/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4123203735
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 07. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4123203735.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej v spore žalobcu: A. B., narodený XX.XX.XXXX, bytom C. D. E.XXXX/XX, XXX XX F. G., zastúpeného: JUDr. Gergely Pšenák, advokát so sídlom M. R. Štefánika 30, 940 01 Nové Zámky, proti žalovanej: Slovenská republika, Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, so sídlom Štúrova 2, 812 85 Bratislava, IČO: 00 166 481, o náhradu škody 13 630,30 eur a nemajetkovej ujmy 150 000 eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 10. januára 2023 pod č.k. 8C/39/2023-224 v spojení s opravným uznesením zo dňa 23. februára 2024 pod č.k. 8C/39/2023-268 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti a v časti náhrady trov konania potvrdzuje.

Žalovaná nemá voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol:

I. Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi sumu 17 494,71 eur do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Vo zvyšku súd žalobu zamietla.

III. Žalovanej súd v konaní o nároku na náhradu škody voči žalobcovi nepriznáva náhradu trov konania.

IV. Žalobcovi súd priznáva v konaní o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal voči žalovanej náhrady škody vo výške 13 630,30 eur titulom cestovných nákladov v trestnom konaní, poplatku za fotokópie zo spisu a nemajetkovej ujmy vo výške 150 000 eur v zmysle zákona č. 514/2003 Z.z. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 10.12.2007 vzniesol vyšetrovateľ voči nemu obvinenie pre obzvlášť závažný zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona. Podal voči uzneseniu sťažnosť v zákonnej lehote. Krajský prokurátor Nitra podal dňa 21.11.2011 obžalobu na žalobcu. Okresný súd Nitra konštatoval, že nemožno jednoznačne preukázať trestný čin znásilnenia, avšak rozhodnutím zo dňa 29.06.2020 ho uznal vinným zo zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods.1 Trestného zákona. Odvolací súd v Nitre rozhodnutím zo dňa 22.04.2021 zrušil rozhodnutie Okresného súdu Nitra a oslobodil ho spod obžaloby, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý bol obžalovaný stíhaný. Vydaním uznesenia o vznesení obvinenia a následným trestným stíhaním boli porušené jeho práva a má nárok na náhradu škody.

1.2. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva PZ, Úradu justičnej a kriminálnej polície v Nitre, ČVS: KRP-93/OVK-NR-2007 zo dňa 10.12.2007 bolo vznesené obvinenie voči žalobcovi za obzvlášť závažný zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona za to, že dňa 12.05.2006 v čase okolo 21.30 hod. v meste H., v časti I. D. vo viničnej chatke, násilím donútil k súložiu poškodenú J. K. tým spôsobom, že ju pred

samotným znásilnením fyzicky napadol opakovanými údermi päšťou do tváre a hlavy stredne veľkou silou, úderom rukou-päšťou prudkou, veľkou silou smerujúcim na ľavú stranu hlavy – krajinu ucha, roztrhal na nej šaty a vykonal na nej súdož, pričom po súdoži jej zabránil odísť z miesta činu a uvedeným konaním jej podľa znaleckého posudku spôsobil zranenia: stav po úraze hlavy – pomliaždenie hlavy vľavo, pomliaždenie tváre a krajiny sánky, najmä vľavo, obojstranný krvný výron okolo očí, najmä vľavo, pomliaždenie chrbta v driekovo – krížovej krajine, podvrtnutie ľavého členka ľahkého stupňa, akutrauma – zvukový úraz vľavo, hluchotu na ľavé ucho, hučanie a šelesty v ušiach, adaptačnú poruchu a zmenu osobnosti akútnym stresom, následkom čoho bola poškodená hospitalizovaná v Nemocnici v Nových Zámkoch v dobe od 31.05.2006 do 09.06.2006, pričom PN bola ukončená dňa 30.06.2006. Žalobca podal proti uzneseniu sťažnosť, ktorá bola uznesením Krajskej prokuratúry Nitra č. Kv 95/07-15 zo dňa 11.02.2008 zamietnutá. Dňa 21.11.2011 bola na Okresný súd Nitra podaná obžaloba, sp. zn. Kv 95/2007 - 245, že dňa 12.05.2006 v čase okolo 21.30 hod. v H., v časti I. D., vo viničnej chatke, násilím donútil k súdoži poškodenú J. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. E. XX, H., proti jej vôli tým spôsobom, že ju najskôr vonku fyzicky napadol opakovanými údermi päšťou do tváre a hlavy stredne veľkou silou, úderom rukou - päšťou vedenou prudko a veľkou silou smerujúcim na ľavú stranu hlavy v oblasti krajiny ucha, načo najskôr roztrhol na nej šaty, táto mu bránila rozpäť jej nohavice, pritom mu dávala ruky preč a potom, čo ju obnažil pravou rukou, násilne ju ťahal od chatky, kde s ňou proti jej vôli vykonal pohlavný styk, pričom jej následne slovne bránil odísť a uvedeným konaním spôsobil zranenia, a to pomliaždenie hlavy vľavo, pomliaždenie tváre a krajiny sánky, najmä vľavo, obojstranný krvný výron okolo očí, najmä vľavo, pomliaždenie chrbta v driekovo – krížovej krajine, akutraumu – zvukový úraz vľavo, hluchotu na ľavé ucho spojené s hučaním a šelestami v ušiach, adaptačnú poruchu a zmenu osobnosti akútnym stresom, následkom čoho bola poškodená hospitalizovaná v Nemocnici v Nových Zámkoch v dobe od 31.05.2006 do 09.06.2006 a ďalej jej liečenie a práceneschopnosť trvali do 30.06.2006, teda násilím donútil ženu k súdoži a týmto činom spôsobil ťažkú ujmu na zdraví, čím spáchal obzvlášť závažný zločin podľa § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona. Rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 21T/134/2011-2004 zo dňa 29.06.2020 bol žalobca ako obžalovaný uznaný za vinného, že dňa 12.05.2006 v čase medzi 21.30 hod. až 23.15 hod. v H., v časti I. D., vo viničnej chatke, po predchádzajúcom verbálnom konflikte poškodenú fyzicky napadol, opakovanými údermi päšťou do tváre a hlavy stredne veľkou silou, úderom rukou - päšťou vedenou prudko a veľkou silou smerujúcim na ľavú stranu hlavy v oblasti krajiny ucha, pričom jej následne slovne bránil odísť a uvedeným konaním spôsobil zranenia uvedené v skutkovej vete obžaloby, teda úmyselne spôsobil ťažkú ujmu na zdraví, tým spáchal zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 odsek 1 Trestného zákona, za čo bol odsúdený na trest odňatia slobody tri roky a bol mu uložený probačný dohľad v skúšobnej dobe určenej v trvaní troch rokov. Súd v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že z dôvodu dôkaznej núdze nebolo dokázané, že obžalovaný naplnil zákonné znaky obzvlášť závažného zločinu znásilnenia. Na druhej strane mal súd preukázané, že obžalovaný poškodenej úmyselne spôsobil ťažkú ujmu na zdraví. Voči vyššie uvedenému rozsudku podali odvolanie obžalovaný, krajský prokurátor a poškodená. Rozsudkom Krajského súdu v Nitre č.k. 4To/84/2020 – 2201 zo dňa 22.04.2021, bol napadnutý rozsudok zrušený a obžalovaný bol spod žaloby oslobodený, pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Odvolanie prokurátora a poškodenej bolo zamietnuté. Odvolací súd mal za to, že dôsledným hodnotením vykonaných dôkazov a rešpektovaní zásad (prezumpcie neviny a zásady in dubio pro reo) bolo možné dospieť len k záveru, že skutok sa nestal. Pokiaľ ostanú po vykonaní dôkazov pochybnosti o vine obžalovaného a tieto pochybnosti sa týkajú skutkových zistení, ako v tomto prípade, musí rozhodnutie vyznieť v prospech obžalovaného. Vzhľadom na dĺžku konania a nemožnosť vykonania ďalších dôkazov bolo potrebné použiť zásadu v pochybnostiach v prospech obvineného. Žiadosťou zo dňa 07.02.2023 žalobca požiadal Generálnu prokuratúru SR o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody 163 600,30 eur (0,30 eur za vyhotovenie fotokópie a 13600 eur za 17 ciest na pojednávanie, každá ho stála 800 eur), titulom nezákonného uznesenia o vznesení obvinenia a následného trestného stíhania. Odôvodnenie žiadosti obsahovo a vecne kopíruje žalobu podanú v predmetnej veci. Listom zo dňa 28.04.2023 oznámila Generálna prokuratúra SR žalobcovi, že jeho nárok neuspokojí ani čiastočne. K nároku na skutočnú škodu konštatovala, že žalobca nepreukázal vznik škody – cestovného 13 600 eur, keď sa v žiadosti ani v súdnom spise nenachádzajú dôkazy pre uznanie nároku. Vo vzťahu k nemajetkovej škode rovnako uviedla, že žalobca nepredložil žiadne dôkazy a zároveň je potrebné hlbšie dokazovanie, na čo nie je oprávnená. Ďalej súd prvej inštancie citoval z písomných prehlásení svedkov L. M. B., dcéry žalobcu, N. O. B., syna žalobcu, J. B., manželky žalobcu preukazujúcich narušenie rodinných vzťahov v dôsledku trestného stíhania žalobcu. Z úradného záznamu Okresného súdu Nitra zo dňa 02.10.2019 zistil, že žalobca nahliadol do súdneho spisu 21T/134/2011 a zaplatil poplatok za vyhotovenie fotokópií vo výške 0,30 eur. Z pripojených zápisníc z trestného konania a zo samotného

trestného spisu vypláva, že žalobca sa zúčastnil na Okresnom súde Nitra verejného zasadnutia v dňa 23.05.2012 a hlavného pojednávania dňa 28.01.2013, 15.04.2013, 23.09.2013, 26.05.2014, 07.07.2014, 03.11.2014, 20.03.2015, 05.10.2015, 25.02.2019, 15.04.2019, 24.07.2019, 14.10.2019, 11.12.2019, 13.01.2020, 05.03.2020, 29.06.2020 a na Krajskom súde v Nitre dňa 22.04.2021. Z výpisu o priebehu poistenia vypláva, že za žalobcu bolo do nemeckého systému dôchodkového poistenia odvádzané poistné na dôchodkové poistenie za obdobia 24.08.2011-30.11.2011, 23.07.2012-31.12.2012, 01.01.2023-15.04.2013, 04.08.2014-28.11.2014, 26.01.2015-14.02.2015, 02.03.2015-31.12.2015, 01.01.2016-06.02.2016, 13.06.2016-30.06.2016, 11.07.2016-14.10.2016, 24.10.2016-25.11.2016, 13.03.2017-24.05.2017, 01.09.2017-31.12.2017, 01.01.2018-30.06.2018, 01.07.2018-31.11.2018, 03.12.2018-06.12.2018.

1.3. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov (ďalej len zákon č. 514/2003 Z.z.), § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. ,§ 15 ods. 1 zákon č. 514/2003 Z.z. ,16 ods. 4 veta prvá a druhá zákona č. 514/2003 Z.z. ,§ 17 ods. 1,2, 3, 4 zákona č. 514/2003 Z.z. v znení účinnom do 31.12.2008, § 18 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. a uviedol, že žaloba je v časti dôvodná. Žalobca uplatnil nárok na náhradu škody 13 600 eur za za 17 ciest na súdne pojednávanie, každá v hodnote 800 eur. Následne tento nárok po prvom pojednávaní a vyslovení predbežného právneho posúdenia súdom špecifikoval tak, že ide o cestovné náklady za cestu na hlavné pojednávania predstavujúce náklady za pohonné hmoty a amortizáciu vozidla, stratu na zárobok a náhradu mzdy. Za dôvodnú považoval časť nároku spočívajúcu v cestovných výdavkoch žalobcu za účelom účasti na hlavných pojednávaniach predstavujúcu náklady na pohonné hmoty. Ide o skutočný výdavok, ktorého vynaložením dochádza k reálnemu úbytku majetku. Príčinná súvislosť je daná, keďže keby nebolo nezákonného rozhodnutia a následného trestného stíhania, tieto výdavky by vynaložiť nemusel. Žalobca si uplatnil nárok za cesty na hlavné pojednávania dňa 28.01.2013, 15.04.2013, 05.10.2015 a 03.10.2016. Z výpisu o priebehu poistenia z nemeckého dôchodkového systému poistenia mal preukázané, že žalobca pracoval v rozhodných obdobiach v Nemecku, v období 23.07.2012 – 15.04.2013, 02.03.2015 – 31.12.2015 a 11.07.2016 – 14.10.2016. Skutočnosť, že vykonal ním uvedené cesty osobným automobilom, miesto výkonu práce , výšku výdavkov na pohonné hmoty, žalovanou rozporovaná nebola .Vychádzal z nej ako z nespornej. Žalobca vykonal cesty na hlavné pojednávania dňa 28.01.2023 a 15.04.2013 z Mníchova vozidlom Seat Cordoba Vario 1.6 SE, čo predstavuje náhradu za benzín vo výške 262,20 eur (vzdialenosť obojsmerne 1 150 km krát dve cesty pri priemernej spotrebe 7,6 l na 100 km a priemernej cene pohonnej hmoty Natural 95 1,50 euro na liter). Žalobca vykonal cestu na hlavné pojednávanie dňa 05.10.2015 z mesta Karlstadt vozidlom Mazda 323 1,3i LX, čo predstavuje náhradu za benzín vo výške 142,02 eur (vzdialenosť obojsmerne 1 596 km pri priemernej spotrebe 7,3 l na 100 km a priemernej cene pohonnej hmoty Natural 95 1,219 euro na liter). Žalobca vykonal cestu na hlavné pojednávanie dňa 03.10.2016 z mesta Sinbach vozidlom Mazda 323 1,3i LX, čo predstavuje náhradu za benzín vo výške 90,19 eur (vzdialenosť obojsmerne 994 km pri priemernej spotrebe 7,3 l na 100 km a priemernej cene pohonnej hmoty Natural 95 1,243 euro na liter). Vzďialenosti z miesta výkonu práce má súd preukázané z údajov z navigácie na čl. 163 – 165, priemernú spotrebu vozidiel z údajov o jednotlivých typoch vozidiel predložených žalobcom na čl.153 a 154. Žalobca tak preukázal skutočnú škodu v súvislosti s cestovnými výdavkami vo výške 494,41 eur (262,20+142,02+90,19).

1.4. Za nedôvodný považoval nárok za uplatnenú amortizáciu vozidiel pri cestách, nakoľko nejde o škodu. Amortizácia predstavuje postupné znižovanie hodnoty (vozidla) za určité obdobie vplyvom používania alebo starnutia. Právne predpisy umožňujú v konkrétnych prípadoch paušálne nahradíť použitie vlastného motorového vozidla (pri pracovných cestách podnikateľa, zamestnanca), výška náhrady sa určuje opatrením Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky pre konkrétne obdobie. V prípade žalobcom uplatnenej paušálnej náhrady za amortizáciu však nejde o reálne „znehodnotenie“, resp. zníženie hodnoty vozidla, ktoré by sa dalo chápať ako skutočná škoda (majetková ujma spočívajúca v zmenšení majetku poškodeného). Súd preto nepriznal náhradu za amortizáciu uplatnenú vo výške 443,90 eur (hlavné pojednávanie dňa 28.01.2013 a 15.04.2013), 308,03 eur (hlavné pojednávanie dňa 05.10.2013) a 191,84 eur (hlavné pojednávanie dňa 03.10.2016).

1.5. Žalobca si v rámci majetkovej škody uplatnil náhradu za stratu príjmu vo výške 2 472 eur a náhradu mzdy za dobu účasti na pojednávaní, ktorú však nevyčíslil. Ide o nároky, ktoré neboli obsahom žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V zmysle § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Žalobca v žiadosti požadoval škodu 13 600 eur, ktorú (rovnako ako v žalobe) odôvodnil tak, že „zo súdneho spisu vypláva, že navrhovateľ pracuje v zahraničí a každá cesta na súdne pojednávanie ho stála 800 eur – 17 krát sa dostavil.“ V žiadosti

nešpecifikoval, že má ísť o náhradu straty príjmu, resp. náhradu mzdy. Bez ohľadu na uvedené nebolo možné mu uplatňovaný nárok priznať aj z iných dôvodov. Požadoval sumu 2 472 eur ako náhradu príjmu za obdobie od 14.04.2013 do 18.07.2013, keď z dôvodu účasti na pojednávaní dňa 15.04.2013 dostal výpoveď zo zamestnania (v Mnichove) a zamestnal sa až 18. 07. 2013 na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny. Strata na zárobku z dôvodu škodovej udalosti predstavuje ušlý zisk. Ušlý zisk je ujmou spočívajúcou v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je to u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu (výnosu). Podľa rozsudku NS ČR 25Cdo/2858/2015 z 20.10.2015 z 20.10.2016 ide o stratu očakávaného prínosu, o to, o aký reálne dosiahnuteľný prospech poškodený prišiel. Ak sa teda fyzická osoba domáha práva na náhradu ušlého zisku, musí preukázať, že predmetný zisk by mohla reálne dosiahnuť, ak by nedošlo k vydaniu nezákonného rozhodnutia orgánu verejnej moci alebo k jeho nesprávnemu úradnému postupu. Dôkazné bremeno v tomto smere leží výlučne na žalobcovi. Z výpovede danej žalobcovi zamestnávateľom KönigGmbH&Co KG vyplýva, že zamestnávateľ vypovedá pracovný pomer k 15.04.2013, dôvod výpovede uvedený nie je. Výpoveď je datovaná ku dňu 07.03.2013. Žalobca na pojednávaní vypovedal, že nakoniec sa rozhodol cestovať na Slovensko a ísť na pojednávanie, výpoveď dostal na druhý deň. Uvedené vyjadrenie žalobcu úplne nekorešponduje s dátumom, kedy bola daná výpoveď, t.j. 07.03.2013, avšak vzhľadom na dátum ukončenia pracovného pomeru 15.04.2013, ktorý je totožný s termínom pojednávania, ktorého sa žalobca zúčastnil, môže tvrdenie žalobcu obstáť. Ak má teda ísť o stratu na zárobku z dôvodu účasti na pojednávaní, mal žalobca preukázať (ako aj tvrdiť), koľko mal pracovný pomer u zamestnávateľa KönigGmbH&Co KG v Nemecku trvať a koľko by za bežných okolností (bez výpovede) u uvedeného zamestnávateľa zarobil, teda o čo by vzrástol jeho majetok nebyť výpovede zo zamestnania z dôvodu účasti na pojednávaní. Žalobca však žiada náhradu mzdy za uvedené obdobie vo výške priemernej mesačnej mzdy za rok 2013 v Slovenskej republike (3 mesiace x 824 eur). Ak si žalobca náhradu za mzdu uplatňuje z dôvodu, že sa nemohol zamestnať, potom musí aj preukázať, že nemožnosť zamestnať sa je v príčinnej súvislosti s trestným stíhaním (účasť na pojednávaní dňa 15.04.2013 nemôže byť priamou príčinou následku spočívajúceho v nemožnosti sa zamestnať).

1.6. Vo vzťahu k nároku na náhradu mzdy, ktorú mal žalobca stratiť v dôsledku účasti na hlavnom pojednávaní (minimálne dva dni na každé pojednávanie) a za prípravu na hlavné pojednávanie s obhajkyňou uviedol, že žalobca nespĺnil v tomto smere povinnosť tvrdenia (a ani dôkaznú povinnosť). Nepredložil súdu žiadne tvrdenie, o akú sumu náhrady mzdy sa má jednať, za ktoré konkrétne dni, kedy absolvoval prípravu na pojednávanie. Len stručne uviedol, že zastáva názor, že v rozhodnom období pracoval v Nemecku, dosahoval priemernú hodinovú mzdu 10 eur, čo predstavuje 80 eur na deň, a teda mu nezákonným trestným stíhaním vznikla majetková ujma minimálne vo výške 13 360,30 eur, čo ale nepodporil žiadnym výpočtom, ani tvrdeniami potrebnými na to, aby súd mohol žalobcom požadovanú výšku preskúmať. Nie je úlohou súdu suplovať túto povinnosť žalobcu, naviac za situácie, ak súd pri predbežnom právnom posúdení uviedol, že majetková škoda nie je preukázaná a absentujú skutkové tvrdenia ohľadom určenia jej výšky (žalobca následne predložil len čiastočne tieto skutkové tvrdenia). Pri riadnom vymedzení skutkových tvrdení by mal žalobca následne preukázať, aký príjem dosahoval v rozhodných obdobiach (žalobca predložil len jednu pracovnú zmluvu v nemeckom jazyku zo dňa 01.06.2016). Nie je zámerom súdu minimalizovať priznanú náhradu škody, práve naopak, v prípade, ak vznikli žalobcovi náklady v súvislosti s nezákonným trestným stíhaním, je namieste ich reparácia, avšak iba za predpokladu, keď žalobca svoj nárok riadne preukáže. Žalobcovi priznal náhradu majetkovej ujmy vo výške 494,71 eur (0,30 eur + 494,41 eur) a v ostatnej časti uplatneného nároku v sume 13 630,30 eur žalobu zamietol.

1.7. Žalobca si uplatnil v súvislosti s nezákonným rozhodnutím náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 150 000 eur. Žalovaná považovala uplatnenú výšku za neprimeranú, dokonca vysoko prevyšujúcu náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá je limitovaná ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z.z. Kritériá, podľa ktorých sa stanovuje výška nemajetkovej ujmy, určuje zákon príkladmo (§ 17 ods. 3). Toto ustanovenie bolo zavedené do zákona novelou účinnou od 01.01.2009 (zákon č. 517/2008 Z. z.). Podľa prechodných ustanovení sa zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona sa spravuje predpismi účinnými do 31.12.2008 (§ 27b ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.), čo však nevylučuje ich podporné použitie. Podľa názoru Ústavného súdu SR (sp. zn. III. ÚS 754/2016) v prípadoch náhrady nemajetkovej ujmy je potrebné zohľadniť medzi takýmito kritériami jednak povahu trestnej veci, dĺžku trestného stíhania a predovšetkým dopady trestného stíhania do osobnostnej sféry poškodenej osoby (následky v osobnostnej sfére poškodeného), ako aj okolnosti, za ktorých k nemajetkovej ujme došlo. Za pomoci týchto kritérií ustálená výška náhrady nemajetkovej

ujmy v peniazoch musí však súčasne najmä zodpovedať všeobecne zdieľanej predstave spravodlivosti a slušnosti (obdobne rozsudok veľkého senátu Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 z 27. júna 2012). Inak povedané, určenie výšky nemajetkovej ujmy má byť vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkou spravodlivosti (najvyšší súd rozsudok sp. zn. 7 Cdo 145/2011 z 12. decembra 2012).

1.8. Pod povahou trestnej veci je potrebné rozumieť predovšetkým závažnosť trestného činu, podľa nej sa zvyšuje intenzita, s akou osoba poškodená trestným konaním proti nej je negatívne vnímaná. Súvisí to aj s hrozbou trestného postihu a prípadným spoločenským odsúdením. Voči žalobcovi bolo vznesené obvinenie (ako aj podaná obžaloba) za obzvlášť závažný zločin znásilnenia podľa § 199 ods. 1, ods. 3 Trestného zákona, za ktorý je ustanovená trestná sadza trestu odňatia slobody od pätnásť do dvadsať rokov. Hrozil mu vysoký trest odňatia slobody (bez možnosti podmieneného odkladu výkonu trestu). Aj keď žalobca podľa vlastného vyjadrenia tomuto dôsledku počas trestného konania nevenoval pozornosť, nakoľko považoval celú vec za výmysel, nemožno uvedený dôsledok opomenúť. K okolnostiam, za ktorých došlo k ujme, nemožno opomenúť aj to, že žalobca bol spod žaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je stíhaný. Vzhľadom na charakter uvedeného trestného činu (ako násilného so sexuálnym kontextom) je všeobecne zvýšené negatívne vnímanie spoločnosti voči páchatelom takýchto trestných činov, čo bolo preukázané v predmetnej veci výpoveďou žalobcu a písomnými vyjadreniami svedkov (deti žalobcu), ktorí zhodne uvádzali značné negatívne vnímanie žalobcu nielen verejnosťou, ale aj niektorými žalobcovi blízkymi osobami, verejné poukazovanie na žalobcu ako na násilníka a značnú difamáciu žalobcu.

1.9. Dĺžka trestného stíhania bola značne neprimeraná a výrazne zvýšila dopady do osobnostnej sféry žalobcu. Trestné stíhanie trvalo od vznesenia obvinenia dňa 10.12.2007 do vyhlásenia oslobodzujúceho rozsudku odvolacím súdom dňa 22.04.2021, spolu 13 rokov a necelých 5 mesiacov (13 rokov 4 mesiace a 12 dní). V súvislosti s dĺžkou trestného stíhania je ďalším špecifikom predmetného trestného konania početnosť hlavných pojednávaní, ktoré sa mnohokrát odročovali. Žaloba bola podaná na súd dňa 21.11.2011. Dňa 23.05.2012 sa konalo predbežné prejedanie obžaloby na verejnom zasadnutí. Následne bolo vytyčených vyše 20 pojednávaní do 15.04.2019, kedy bolo začaté (otvorené) hlavné pojednávanie. Nasledovalo niekoľko ďalších hlavných pojednávaní. Žalobca sa zúčastnil termínu verejného zasadnutia a 17 termínov hlavných pojednávaní, z toho ôsmich po začatí hlavného pojednávania. Vo vzťahu k dĺžke trestného konania Ústavný súd SR na základe sťažnosti poškodenej v náleze I. ÚS 563/2017 z 07.03.2018 vyslovil porušenie jej práv a prikázal konať okresnému súdu bez prieťahov (spis 21T/1342011 č.l. 1466; uznesenie III. ÚS 700/2021-14 na č.l.15 súdneho spisu).

1.10. Za dôvodný považoval zásah do osobného a rodinného života žalobcu. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že trestné stíhanie výrazne zasiahlo do rodinných vzťahov žalobcu. Pod vplyvom trestného stíhania došlo k postupnému odcudzeniu sa medzi ním a deťmi, zhoršeniu ich vzájomných vzťahov, ktoré boli pred začatím trestného stíhania dobré. K obnoveniu, resp. zlepšeniu vzťahov neprišlo ani po oslobodení žalobcu spod obžaloby. Deti potvrdili, že postupne ochladol jeho vzťah a manželky, čo bol dôsledok neustálych hádok medzi manželmi. Ich príčinou bol stres a tlak z trestného konania, resp. z výsluchov a pojednávaní. Deti žalobcu rovnako potvrdili rozvrat vzťahov žalobcu a jeho súrodencov (brata a sestry). Prestali sa v dôsledku trestného stíhania so žalobcom stretávať a komunikovať s ním. Pred začatím trestného stíhania mali dobrý vzťah, navštevovali sa. Žalobca s bratom si navzájom pomáhali pri bežných prácach. Žalobca a svedkovia potvrdili negatívne prežívanie úkonov v trestnom stíhaní všetkými členmi rodiny. Najviac sa to prejavovalo u manželky a syna, ktorý trpel nespavosťou a somatickými príznakmi (bolesťou hlavy, zvracaním). Zároveň sa narušili širšie vzťahy žalobcu, keď v dôsledku trestného stíhania stratil priateľov.

1.11. Žalobca dával trestné stíhanie do súvisu so vznikom, resp. rozvojom ochorení manželky a syna. Z predložených zdravotných dokladov mal preukázaný ich nepriaznivý zdravotný stav (manželke bol diagnostikovaný zhubný nádor obličky, synovi žalobcu tumor mozgu). Uznal, že stresový faktor vo všeobecnosti významne vplyva na vznik a rozvoj onkologických ochorení. Nemal preukázanú príčinnú súvislosť s trestným stíhaním, že zhoršenie zdravotného stavu uvedených osôb je dôsledkom trestného stíhania. Nedá sa s určitosťou povedať, že ich ochorenia boli bezprostredne zapríčinené stresom a tlakom vyplývajúcim z trestného stíhania. Uvedený záver môže byť len v rovine pravdepodobnosti (ako to uvádzal aj žalobca), nakoľko ho nie je zrejme možné exaktne preukázať. Zároveň by tak išlo o zásah do integrity tretích osôb a nie žalobcu. Na druhej strane mal preukázané, že všetci rodinní príslušníci a žalobca toto zhoršenie dávajú subjektívne do súvislosti s trestným stíhaním a kladú žalobcovi (rovnako ako on sám sebe) za vinu dôsledky ochorenia, čo žalobca prežíva negatívne a vyčíta si to. Je daný zásah trestného stíhania do vnútorného prežívania žalobcu.

1.12. Trestným stíhaním došlo k zásahu do cti a vážnosti žalobcu, jeho postavenia v spoločnosti, keď verejnosť v značnom rozsahu vnímala trestné stíhanie. Okolie ho považovalo za násilníka (dcéra žalobcu vypovedala, že tak ho vnímali jej kamarátky, ktoré z tohto dôvodu postupne stratila), na ulici na neho ukazovali prstom, čo ho obmedzovalo v sociálnych kontaktoch. Mal strach aj z toho, koho vonku stretne. Stránil sa verejných priestranstiev, kde mohol stretnúť známych, vedome sa vyhýbal takýmto miestam a ľuďom, ktorých poznal. Uvedené odsúdenie okolím a verejné opakované a dlhodobé poukazovanie na žalobcu ako páchatel'a trestného činu znásilnenia malo vplyv spätne na rodinný život, jeho vnútorné prežívanie, vnútorné prežívanie členov rodiny (manželky a detí). Zároveň bolo jednou z príčin ochladnutia a zhoršenia vzťahov medzi žalobcom a jeho manželkou a deťmi.

1.13. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že čiastočne zistil zásah do pracovného života žalobcu, ktorý je daný tým, že v dôsledku účasti na pojednávaní dňa 15.04.2013 stratil zamestnanie. Tvrdenie o tom, že pracovný pomer u zamestnávateľa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Nové Zámky bol ukončený z dôvodu, že zamestnávateľ získal vedomosť o trestnom stíhaní žalobcu, preukázaný nebol. Podľa oznámenia o skončení pracovného pomeru bol pracovný pomer uzatvorený dňa 18.07.2013 na dobu určitú do 31.12.2013. Pracovný pomer skončil uplynutím doby, na ktorý bol uzatvorený. Na druhej strane vzhľadom na náplň pracovnej činnosti u zamestnávateľa (doprava detí do detských domovov) je pochopiteľné, ak by zamestnávateľ so žalobcom pracovnú zmluvu z dôvodu trestného stíhania nepredĺžil. Žalobca tvrdil, že z dôvodu prepustenia 8 mesiacov pre dôchodkom, má znížený dôchodok, čo nepreukázal. Z výpisu z dôchodkového poistenia vyplýva, že následne vykonával prácu v Nemecku do konca roka 2018. Zásah do pracovného života žalobcu preto nie je až taký markantný.

1.14. Z hľadiska vyššie uvedeného súd prvej inštancie dospel k záveru, že ujmu, ktorú utrpel žalobca trestným stíhaním, nie je možné reparovať obyčajným konštatovaním porušenia práva. Je potrebné priznať mu náhradu v peniazoch, ktorá je určitou satisfakciou za následky, ktoré mu vznikli v súvislosti s trestným stíhaním, i keď samotná nemajetková ujma v peniazoch tieto následky nie je schopná v celom rozsahu odstrániť. Uviedol, že výšku priznanej nemajetkovej ujmy súd určuje voľnou úvahou. Určenie jej výšky má byť (vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu) v súlade s požiadavkou spravodlivosti. Súd musí mať preukázanú skutočnosť, že zadosťučinenie podľa prvého odseku ustanovenia § 17 citovaného zákona nie je postačujúce, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých žalobcovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti a podobne (viď aj Rč 21/1995) (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 12.12.2012, sp. zn. 7 Cdo 145/2011). Žalobca má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Ním požadovaná výška náhrady je neprimeraná. Nemožno priznávať neprimerané, či dokonca tak premrštené sumy, ktoré by vo svojich dôsledkoch viedli k bezdôvodnému obohacovaniu sa, a ktoré by napríklad pri porovnaní „odškodnenia“ zásahu do práva na ochranu osobnosti s „odškodňovaním“ zásahov do iných základných práv mohli niektoré ujmy na iných základných právach (napríklad ujmy na zdraví, či dokonca živote) bagatelizovať (NS SR 4 Cdo 171/2005). Súd musí zohľadňovať aj iné právne predpisy upravujúce odškodnenie, judikatúru ústavného súdu a EŠLP. Súd by mal pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy postupovať s prihliadnutím na rozsah odškodnenia v iných, prejednávanej veci obdobných veciach.

Poukázal na rozhodnutia súdov :

- Okresného súdu Topoľčany zo dňa 21.12.2018, sp. zn. 4C/16/2017 - priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 eur za spôsobenú nezákonným rozhodnutím, pričom trestné stíhanie pre zločin znásilnenia v trvaní vyše roka spáchaného na maloletej osobe skončilo oslobodzujúcim rozsudkom;
- Krajského súdu v Žiline zo dňa 15.06.2017, sp. zn. 9Co/114/2017 - priznanie nemajetkovej ujmy vo výške 1 750 eur, kde trestné stíhanie za obzvlášť závažný zločin podvodu trvajúcce 5 rokov bolo skončené oslobodzujúcim rozsudkom (trestné stíhanie malo negatívne dopady a vplyv na jej osobný život, keďže sa jedná o matku, ktorá sa starala o postihnuté dieťa, bola vystavená neustálym procesným úkonom zo strany orgánov činných v trestnom konaní, zasiahlo do citlivej oblasti života žalobkyne, najmä v rodinnom živote, občianskej bezúhonnosti, čo sa prejavilo na zhoršení zdravotného stavu;
- Krajského súdu v Nitre sp. zn. 9Co/155/2020, kde bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 5 000 eur za trestné stíhanie v trvaní 6,5 roka za trestný čin týrania blízkej a zverenej osoby;
- Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14Co/433/2015, kde bola priznaná náhrada 6 000 eur za 6 rokov nezákonného trestného stíhania;
- NS SR sp. zn. 3Cdo/181/2017, v ktorom najvyšší súd preskúmaval priznanú nemajetkovú ujmu 1 750 eur za 4 roky nezákonného trestného stíhania;
- Krajského súdu v Nitre sp. zn. 25Co/148/2022, kde bola priznaná náhrada 6 000 eur za 3 roky trestného stíhania;

- Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/37/2019, kde bola potvrdená priznaná výška nemajetkovej ujmy 5 792,88 eur, čo predstavovalo 1 200 eur za rok trestného stíhania za prečin sprenevery, t.j. 3,28 eur denne;

- Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/148/2022, kde za trestné stíhanie v trvaní 13 rokov bola priznaná náhrada 15 000 eur.

V konaní sp. zn. 9Co/10/2022 Krajský súd v Nitre potvrdil náhradu vo výške 22 200 eur (1 800 eur na rok) za trestné stíhanie, pričom špecifikom trestného stíhania bola neprímeraná dĺžka a postavenie poškodeného ako osoby bez štátnej príslušnosti. Na porovnanie v náleze č.k. II. ÚS 568/2017-42 sa ústavný súd vyjadril, že náhrada vo výške 5 000 eur za nedôvodné trestné stíhanie v trvaní 7 rokov sa javí celkom neprímeraná a nedostatočná a že ani prípadná kriminálna minulosť obvineného neznamená, že by nedôvodné trestné stíhanie nebolo závažným zásahom do jeho osobnostných práv.

1.15. V danom prípade trvalo trestné stíhanie žalobcu od 10.12.2007 do 22.04.2021 (vyhlásenie oslobodzujúceho rozsudku), 13 rokov, 4 mesiace a 12 dní. Nebol väzobne stíhaný. Za primeranú preto považoval výšku nemajetkovej ujmy sumu 17 000 eur (za 13 rokov a 4,5 mesiaca), čo predstavuje približne 1 270 eur za každý rok trestného stíhania (106 eur za mesiac; 3,50 eur za deň). Za podstatný faktor odôvodňujúci priznanie uvedenej sumy považoval dĺžku trestného stíhania, ktorá bola jednoznačne neprímeraná. V súvislosti so samotnou dĺžkou trestného stíhania je významná povaha trestného činu, pre ktorú sa viedlo trestné stíhanie. Z dôvodu trestného stíhania za obzvlášť závažný zločin znásilnenia, bol žalobca verejnosťou vnímaný odsudzujúco, ako násilník. Pribúdajúcimi rokmi sa stupňoval na neho tlak okolia a rodinných príslušníkov, dôsledkom čoho bolo hlbšie narušenie rodinných vzťahov v domácnosti a úplný rozvrat vzťahov so súrodencami. Zároveň bol vystavený hrozbe dlhoročného nepodmienečného trestu odňatia slobody. Následky trestného stíhania sa pribúdajúcimi rokmi trestného konania stupňovali v oblasti súkromia a rodinného života, v spoločenskom postavení, zasahujúc česť a jeho dobrú povesť. Následky pretrvávajú dodnes, rodinné vzťahy sa neobnovili, výrazne nezlepšili. Rozsah, akým bola znížená česť, dôstojnosť a jeho postavenie v spoločnosti, je značný. Mal za preukázaný zásah do psychiky žalobcu a jeho vnútorného prežívania, prejavujúci sa v zníženej kvalite života počas dlho trvajúceho trestného stíhania, po jeho skončení (stres, neistota z budúcnosti, výčitky za negatívne dopady trestného stíhania na členov rodiny). Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy je adekvátna, nebagatelizuje následky nezákonného rozhodnutia. Zároveň nie prehnane vysoká, zodpovedá všeobecnej predstave o spravodlivosti a slušnosti.

1.16. Zákonný limit pre výšku náhrady nemajetkovej ujmy zakotvený v § 17 ods. 4, nemožno aplikovať na prípady, keď nezákonné uznesenie o začatí trestného stíhania bolo vydané pre jeho účinnosťou, t.j. pred 01.01.2013, všeobecné súdy ním viazané nie sú (obdobne III. ÚS 754/2016). V prejednávanej veci trestné stíhanie voči žalobcovi začalo v roku 2007. Bolo ukončené v roku 2021, kedy bola výška minimálnej mzdy 623 eur. V porovnaní s maximom odškodného priznávaného obetiam trestných činov podľa zákona č. 515/2006 Z.z., t.j. 50 násobkom minimálnej mzdy (31 150 eur), je priznaná výška náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutie mierne nad polovicu maximálnej výšky odškodnenia. Zohľadniac následky spojené s trestným stíhaním vo sfére žalobcu považoval priznanú náhradu za adekvátnu.

1.17. Pre porovnanie dal do pozornosti rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva o priznaní nemajetkovej ujmy, kde súd rozhodoval o porušení práv sťažovateľov v súvislosti s väzbou a priznával nemajetkovú ujmu rádovo niekoľko tisíc eur (Petrov proti Slovenskej republike – 8 000 eur, Horváth proti Slovenskej republike – 4 200 eur, Winkler proti Slovenskej republike – 8 000 eur za väzbu od 26. 05.2005 do 15.11.2005 pri zohľadnení už priznaného odškodnenia 1 970 eur.). Zásah do osobnej slobody nezákonným rozhodnutím o väzbe v trestnom konaní považoval za intenzívnejší vo vzťahu k tomu, ktorý bol preukázaný v danom konaní. Priznaná náhrada nemajetkovej ujmy predstavuje 3,50 eur na deň. Vo vyššie uvedených prípadoch ide o rádovo vyššie denné sumy (rovnako sú násobne vyššie sumy priznávané súdmi Slovenskej republiky v prípade nezákonnej väzby, v priemere od 20 eur do 40 eur na deň).

1.18. Žalobcovi priznal celkovo náhradu škody spôsobenú nezákonným rozhodnutím vo výške 17 494,71 eur (náhradu majetkovej ujmy vo výške 494,71 eur a náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 17 000 eur). Vo zvyšku uplatneného nároku žalobu zamietol. Určil lehotu na plnenie v rozsahu 30 dní od právoplatnosti rozsudku v zmysle § 232 ods. 3 Civilného sporového poriadku tak, ako požadovala žalovaná z dôvodu, že ako štátny orgán nevie zabezpečiť plnenie z dôvodu schvaľovacieho procesu úhrady a z dôvodu administratívno – časovej náročnosti vo všeobecnej trojdňovej lehote od právoplatnosti rozsudku.

1.19. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, v zmysle ktorého súd prizná strane náhradu trov podľa pomeru jej úspechu vo veci. Podľa ods.2 citovaného

ustanovenia ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo. V konaní o nároku na náhradu škody uplatnenom žalobcom vo výške 13 630,30 eur bola úspešná žalovaná, pri zohľadnení pomeru žalovanej sumy a priznanej sumy 494,71 eur. Nárok na náhradu trov konania vznikol žalovanej, avšak táto v písomnom vyjadrení k žalobe uviedla, že si náhradu trov konania neuplatňuje, preto jej ju nepriznal. Žalobca bol v konaní úspešný v základe nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, preto mu priznal voči žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Základom pre určenie výšky trov konania v časti nemajetkovej ujmy bude priznaná suma nároku, resp. za úkony po 01.01.2024 pre určenie odmeny advokáta tarifa určená vyhláškou 655/2004 Z.z.

2.1. Žalobca podal odvolanie v zamietajúcej časti rozsudku. Skutkový stav považoval za nesporný. Namietal nesprávne právne posúdenie veci a nedostatočné odôvodnenie rozsudku v zamietajúcej časti týkajúcej sa amortizácie vozidla. Súd prvej inštancie nezodôvodnil, prečo nejde podľa jeho názoru o skutočnú škodu. Svoj názor vyvrátil, keď uviedol, že amortizáciou je postupné znižovanie hodnoty vozidla za určité obdobie vplyvom používania. Preto odmietnutie priznania tejto náhrady škody považoval za bezdôvodné.

2.2. V zamietajúcej časti ušlého zisku nesúhlasil s názorom súdu, že nárok neuplatnil pri predbežnom prerokovaní nároku. Uviedol, že formalistický prístup súdu by nemal byť na mieste, najmä v takýchto situáciách. V sume, ktorú si uplatnil už pri predbežnom prerokovaní nároku na náhradu škody je jednoznačne zahrnutý ušlý zisk vo forme straty príjmu zo závislej činnosti. Zo spisového materiálu jednoznačne vyplýva, že práve cesta na úkon v rámci nezákonného trestného stíhania bol dôvodom pre výpoveď. Cesta na Slovensko je jedinou príčinou straty zárobku zo závislej činnosti. Vzhľadom na bežný chod vecí je jednoznačné, že by mu príjem prináležal, pokiaľ by sa nemusel zúčastniť na úkone v rámci trestného konania. Účasť na pojednávaní je jednoznačne v príčinnej súvislosti s tým, že dostal výpoveď a bol ukrátený o pravidelný príjem. Následne sa nemohol zamestnať. Nezamestnanosť by nemusel riešiť, pokiaľ by nešiel na pojednávanie. Súd uznal, že jeho tvrdenia môžu obstať a v zmysle spisového materiálu preukázal výšku ušlého zisku vo forme nevyplatenia mzdy počas prípravy na pojednávanie a účasti na ňom. V bode 56 totižto uznal, že výpoveď dostal žalobca v dôsledku účasti na pojednávaní dňa 15.04.2013.

2.3. Ďalej namietal zdôvodnenie súdu, (týkajúce sa, že v dôsledku nezákonného trestného konania ho prepustili 8 mesiacov pred dôchodkom a z tohto dôvodu ho má znížený), nepreukázanie uvedenej skutočnosti. Uvedenú skutočnosť preukazovať nemusí, nakoľko vyplýva zo všeobecne záväzných právnych predpisov SR a tieto nie je nutné preukazovať.

2.4. Namietal poukazovanie na rôzne rozhodnutia v iných veciach, pretože išlo o trestné konania trvajúce maximálne 5 rokov. Ich skutkové okolnosti sa zďaleka nepribližujú k jeho životnej situácii. Zvyšok odôvodnenia nemajetkovej ujmy považoval za nedostatočné. Do spisového materiálu doložil dostatočne veľa dôkazného materiálu, ktorý jednoznačne preukazuje potrebu priznania vyššej náhrady nemajetkovej ujmy, aká bola reálne priznaná. Okresný súd uznal v zásade všetky zásahy do jeho práv. Napriek tomu mu priznal tak nízku náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej výška za daných okolností nemôže v právnom štáte obstať. Pre zjavné mnohé chyby v odôvodnení rozhodnutia bol názoru, že krajský súd by mal toto rozhodnutie okresnému súdu vrátiť na nové pojednanie veci a rozhodnutie.

3. Žalovaná podala písomné vyjadrenie k odvolaniu žalobcu. Rozsudok súdu prvej inštancie navrhla ako vecne správny potvrdiť.

4. Žalobca podal vyjadrenie k vyjadreniu žalovanej zotrvávajúc na svojom stanovisku.

5. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, zákon číslo 160/2015 Z.z., ďalej iba „CSP“), po zistení, že odvolanie bolo podané stranou, v neprospech ktorej bolo rozhodnutie vydané a v zákonom stanovenej lehote (§ 359, § 362 ods. 1 CSP) a zistení, že odvolanie spĺňa náležitosti § 363 a nasl. CSP, preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 ods. 1 CSP, § 380 ods. 1 CSP), skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania, s verejným vyhlásením rozsudku (§ 385 ods. 1, § 219 ods. 3 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné. Súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav a vec správne posúdil po právnej stránke, preto odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny podľa § 387 CSP potvrdil.

6. Podľa § 387 ods.1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Ustanovenie § 387 ods. 2 CSP zakotvuje koncepciu zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu. Ak má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie podľa § 220 ods. 2 CSP, ale obmedzí sa len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia. Právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia ako neoddeliteľnej súčasť práva na spravodlivý súdny proces neznamená povinnosť súdu dať odpoveď na všetky argumenty účastníka, ale len na argumenty zásadného významu, t. j. pre vec rozhodujúce. Odvolací súd v zmysle § 380 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa tak hmotnoprávnu, ako aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré strana môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmanej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 380 ods. 2 CSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne. Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní podanom žalobcom, súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania a skutkovým stavom zisteným súdom prvej inštancie, preskúmal v danej veci tak napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, konanie, ktoré mu predchádzalo a tiež dôvody odvolania a skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec právne posúdil. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že žalobca sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa nestotožňuje, neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobu v napadnutej časti zamietol.

7. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že nárok žalobcu je daný. Preto žalobe čiastočne vyhovel a priznal žalobcovi časť uplatnenej náhrady škody a nemajetkovej ujmy a v ostatnej časti žalobu zamietol. Predmetom odvolacieho konania je zamietajúca časť rozsudku. Žalobca navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie z dôvodov chýb, ktorých sa súd prvej inštancie dopustil. O aké chyby sa konkrétne jedná, neuviedol. Z obsahu odvolania vyplýva len to, že namietal nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, skutkový stav považoval za preukázaný. Namietal nesprávne právne posúdenie veci v časti náhrady škody za amortizáciu vozidla a ušlého zisku a nepriznanie uplatnenej nemajetkovej ujmy.

8. Odvolací súd po preskúmaní rozsudku súdu prvej inštancie dospel k záveru, že rozsudok obsahuje náležitosti § 220 ods. 2 CSP. Citované ustanovenie ukladá súdu v druhej vete jasne a výstižne vysvetliť, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. V odôvodnení uvedie, ktoré z rozhodných skutkových okolností preukázané boli a ktoré nie. Pokiaľ súd nevyjasní jednotlivé čiastkové zistenia, ktoré sú preukázané (alebo nepreukázané) jednotlivými dôkaznými prostriedkami, prejavuje sa absencia

tohto postupu navonok v uvedení tzv. súborového zistenia skutkového stavu, keď súd opíše skutkový stav ako celok, bez toho, aby bolo zrejmé, ako jednotlivé skutkové okolnosti posúdil a z čoho ich zistil. Pre kvalitné súdne rozhodnutie je nepostačujúce, ak súd vymenuje vykonané dôkazy a ich obsah, ale neuvedie, čo konkrétne z nich zistil. Obsahom hodnotenia dôkazov je aj opísanie úvahy súdu o tom, ktorý z vykonaných dôkazov považoval za hodnoverný a ktorý nie, aké zistenia vyvodil z vykonaných dôkazov, ktoré si odporujú alebo sa vylučujú. Je potrebné vychádzať z princípu voľného hodnotenia dôkazov zakotveného v článku 15 základných princípov CSP a v § 191 CSP. Preto nie je prípustný eklektický a neopodstatnený výber dôkazov smerujúcich k jednostranným záverom.

9. Rozhodnutie súdu prvej inštancie obsahuje všetky náležitosti a dal si nadprácu zistenia žalobcom uplatneného nároku absentujúceho v žalobe. Žalobca sa podanou žalobou domáhal zaplataenia náhrady škody vo výške 13 630,30 eur. Až po predbežnom vyjadrení súdu prvej inštancie o nepreukázaní výšky škody a námietke žalovanej k nedostatkom žaloby, doplnil písomným podaním zo dňa 27.11.2023, čo predstavuje suma 13 630,30 eur.

10. Medzi stranami sporu nebolo sporné, že nárok je v oboch častiach daný. Podľa § 3 ods. 1, ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci a) nezákonným rozhodnutím, b) nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, c) rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, alebo d) nesprávnym úradným postupom. Zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11. Podľa § 16 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo uspokojí iba jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti alebo ak príslušný orgán písomne oznámi poškodenému, že neuspokojí jeho nárok na náhradu škody, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde. Pri uplatnení nároku na súde môže poškodený požadovať úhradu len v rozsahu nároku, ktorý bol predbežne prerokovaný, a z titulu, ktorý bol predbežne prerokovaný. Ak súd rozhodnutím o náhrade škody prizná poškodenému aj úrok z omeškania, lehota omeškania začína príslušnému orgánu plynúť najskôr dňom oznámenia, že neuspokojí nárok na náhradu škody, alebo uplynutím šesťmesačnej lehoty na predbežné prerokovania nároku, ak súd neurčí začiatok jej plynutia neskôr. Podľa § 17 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak. V prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadostučením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. Výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa odseku 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení.

11. Súd prvej inštancie prihliadol na všetky vedené kritéria a podrobne sa s nimi vypořiadal v dôvodoch rozhodnutia. Preto odvolací súd stotožňujúci sa s nimi, nemá dôvod ich opakovať. Na zdôraznenie správnosti záverov prijatých súdom prvej inštancie v nadväznosti na odvolacie námietky žalobcu odvolací súd uvádza, že predmetom posudzovaného sporu je nárok žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej orgánom verejnej moci jeho nezákonným rozhodnutím podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Ide o objektívnu zodpovednosť štátu za predpokladu, že poškodený preukáže škodu, resp. nemajetkovú ujmu, ktorá mu vznikla v dôsledku ním označeného nezákonného rozhodnutia orgánu štátu, a teda opodstatnenosť uplatneného nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy závisí od preukázanej existencie príčinnej súvislosti medzi škodou, resp. nemajetkovou ujmom a nezákonným rozhodnutím. Podstata základného práva na náhradu škody podľa Čl. 46 ods. 3 Ústavy SR spočíva v oprávnení každého domáhať sa náhrady škody spôsobenej v dôsledku nezákonného rozhodnutia alebo nesprávneho úradného postupu; tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne konať tak, aby bola označenému právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na náhradu škody vykonávajú (Čl. 46 ods. 4

a Čl. 51 ods. 1 Ústavy SR). Podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa uhrádza skutočná škoda a ušlý zisk a za určitých okolností aj nemajetková ujma; pojmy „škoda“ a „ušlý zisk“ tento právny predpis síce bližšie nevymedzuje, avšak možno konštatovať, že v zmysle ustálenej praxe najvyšších súdnych autorít sa skutočná škoda špecifikuje ako zmenšenie majetku, resp. úbytok majetku poškodeného, ktorý už nastal, s tým, že predstavuje majetkové hodnoty potrebné na uvedenie veci do predošlého stavu, prípadne na vyváženie dôsledkov vyplývajúcich z toho, že nedošlo k uvedeniu veci do predošlého stavu (R 55/1971). Existenciu škody musí preukázať ten, kto tvrdí, že bol poškodený nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci alebo jeho nesprávnym úradným postupom. V posudzovanej veci sa žalobca sa žalobou domáhal náhrady materiálnej škody v paušálnej výške všeobecným konštatovaním, že sa domáhal náhrady škody 13 600 eur za cestu na súdne pojednávanie, 17 krát 800 eur. Takto uplatnil nárok u žalovanej. U žalovanej neuplatnil nárok na náhradu škody za amortizáciu vozidla a ušlý zisk. Predbežné prerokovanie nároku má síce neformálnu povahu, pre ktoré nie sú predpísané žiadne procesné postupy a nepredpokladá vydanie rozhodnutia. Nie je možné ho považovať za správne konanie. Zákon nepredpisuje náležitosti podania, ale musí byť z neho zrejmé skutkové opísanie dôvodov uplatneného nároku, t.j. stručný popis nesprávneho postupu, špecifikácia spôsobenej ujmy a tvrdenie príčinnej súvislosti. Poškodený musí vyčísliť výšku náhrady, aby bolo zrejmé, akú čiastku požaduje a z akého dôvodu. V prípade ujmy musí byť zrejmé, aká ujma mu vznikla, čím mu mala vzniknúť. V podstate ide o predžalobnú výzvu. Súd prvej inštancie správne konštatoval, že žaloba kopírovala obsah nároku na predbežné prerokovanie. Uplatnenie nároku na cestovné nie je možné považovať na uplatnenie nároku na ušlý zisk a amortizáciu vozidla. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdil.

12. Žalobca v odvolaní namietal príliš formalistický prístup súdu. Odvolací súd sa s jeho názorom nestotožnil, pretože súd prvej inštancie napriek konštatovaniu neprerokovania nároku sa podrobne zaoberal jednotlivými nárokmi žalobcu a uviedol podrobne dôvody, prečo žalobu zamietol. Žalobca nemôže namietat formalistický prístup súdu, pretože pri uplatnení nároku u žalovanej bol zastúpený advokátom a zastúpený bol pri podaní žaloby a v priebehu celého konania. Advokát ako osoba známa práva a poskytujúca právne služby žalobcovi musí vedieť, aké náležitosti musí obsahovať nárok na náhradu škody. Žalobca v spore uplatňoval náhradu nákladov, ktoré mu vznikli v súvislosti s konaním vedúcim k nezákonnému rozhodnutiu. Uplatnené náklady v žiadosti o predbežné prerokovanie a v žalobe nijako nešpecifikoval. Nejedná sa o situáciu, kedy by nebol z objektívnych dôvodov schopný presne určiť a preukázať výšku škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím.

13. Napriek potvrdeniu rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd v časti zamietnutia amortizácie vozidla dodáva, že žalobca uplatnil nárok na amortizáciu v súlade so zákonom č. 283/2002 Zb., ktorý bol zrušený zákonom č. 283/2002 Z.z. o cestovných náhradách. Zákon č. 283/2002 Z.z. presne v § 1 definuje, na aké právne vzťahy sa vzťahuje. Žalobca nevykonal služobné cesty vlastným motorovým vozidlom v súlade so zákonom č. 283/2002 Z.z, jednalo o súkromné cesty, preto nie je možné aplikovať ustanovenia tohto zákona.

14. V zamietajúcej časti nemajetkovej ujmy žalobca namietal priznanú výšku, ktorú vzhľadom na dĺžku konania a vzniknutú ujmu považoval za nedostatočnú. Nestotožnil sa názorom súdu poukazujúcim na iné rozhodnutia súdov, neaplikovateľné na zistený skutkový stav. Odvolací súd sa s jeho názorom nestotožnil. Súd prvej inštancie veľmi podrobne vyhodnotil jednotlivé kritéria rozhodné pre posúdenie nemajetkovej ujmy. Žalobca namietal skutok a dĺžku konania. Súd prvej inštancie v dôvodoch rozhodnutia citoval v bode 59 rozhodnutia iných súdov s priznanou výškou nemajetkovej ujmy. Odvolací súd len pre doplnenie dodáva iné novšie rozhodnutia NS SR, 6 Cdo 152/2018, priznaná nemajetková ujma 10 000 eur za väzbu po oslobodzujúcom rozsudku, 7 Cdo 339/2021, v ktorom odvolací súd zmenil priznanú sumu z 80 000 na 25 000 eur, zamietnuté dovolanie, trestné stíhanie trvalo 8 rokov, 7 Cdo/155/2021 priznaná nemajetková ujma za trestné stíhanie 8 rokov 15 000 eur.

15. Posudzujúc všetky aspekty pre priznanie nemajetkovej ujmy uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie a vyššie citované ustanovenia, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v zamietajúcej časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy ako vecne správne potvrdil. Odvolací súd nepovažuje za potrebné opakovať dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože sa s nimi stotožnil. Dodáva, že žalobca bol síce dlhú dobu stíhaný za trestný čin znásilnenia, ale nebol vo väzbe, nebol vo výkone trestu odňatia slobody. Je zrejmé, že už samotné obvinenie založilo jeho nárok na nemajetkovú ujmu. Táto mu bola priznaná a podľa názoru odvolacieho súdu v primeranej sume.

16. O trovách konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods.1 v spojení s § 255 a § 262 CSP tak, že žalovanej úspešnej v odvolacom konaní nepriznal nárok na náhradu trov konania, pretože si žiadne trovy konania neuplatnila a žiadne trovy konania jej v odvolacom konaní nevznikli.

Rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).